

የትግራይ-ወያኔ ሦስቱ አሣሪ ሕጎች እና የወቅቱ የለውጥ ማዕበል!

ያለፉት ሦስት ዓመታት የትግራይ-ወያኔ ሥልጣን በጠመንጃ ኃይል ከያዘበት ከግንቦት 20 ቀን 1983 ዓ.ም. ወዲህ ከፍተኛ ፈተና ላይ የወደቀበት ዘመን ነው። የትግራይ-ወያኔን ያንቀጠቀጠው ይህ የለውጥ ማዕበል መንስዔው ይኸው ድርጅት በኢትዮጵያ ሕዝብ ላይ ጭኖት የሚኖረው አረመኔአዊ አገዛዝ የፈጠረው የሕዝብ ብሶት ነው። በአጭር የታሪክ ወቅት ወደኋላ ብንጓዝ፣ ከአሥራ ሦስት ዓመታት በፊት፣ ማለትም፡- በ1997 ዓ.ም. ፣ ሚቹ የትግራይ-ወያኔ አምበል መለስ ዜናዊ «እንከን የለሽ ፍትሃዊ ምርጫ እናካሂዳለን፤» በማለት ለምዕራባውያን ጌቶቹ ቃል ሰጥቶ ነበር። የኢትዮጵያ ሕዝብ ግን የመለስ ዜናዊን ቃል ባያምንም፣ ለምዕራባውያን ጌቶቹ የሰጠውን ቃል ይጠብቃል በሚል ተስፋ አድርጎ ነበር። ሆኖም የተካሄደው «ፍትሃዊ እና እንከን የለሽ ምርጫ» ሳይሆን በኢትዮጵያውያን ላይ በታሪክ ትልቅ ጠባባ ትቶ ያለፈ ትራገፎዪ ነው። ያም አሳዛኝ ከስተት በወገኖቻችን በኢትዮጵያውያን ላይ ታላቅ የመንፈስ እና የተስፋ ስብራት ጥሎ አልፏል። የኢትዮጵያ ሕዝብ በተመፈጸመበት ትራገፎዪ ምክንያት ከተፈጠረበት የመንፈስ ስብራት ለማግኘት ከፍተኛ መስዋዕትነትን ከፍሏል። ውሎ አድርጎ በሆነ በአሁኑ ጊዜ የኢትዮጵያ ሕዝብ፣ በተለይም ዐማራው፣ ለኅልውናው በሚያደርገው ትግል ልበ ሙሉነት እና ቁርጠኝነት ይታይበታል። ስለሆነም አሁን የሚታየው የሕዝብ መንፈስ መነቃቃት ባለበት ግለት እና ጥንካሬ እንዲቀጥል ጥንቃቄ የተሞላበት እርምጃ ማካሄድ ተገቢ ነው። በተለይም በሕዝባችን ላይ የዘር ማጥፋት እና የዘር ማጽዳት ሲያካሂዱ በኖሩ፣ ሆኖም አሁን «ሁላችንም እንደመር» በሚሉት የሚይጨበጥ ተስፋ ሕዝባችንን በማነሁለል፣ ከ28 ዓመታት በኋላ ነፃነታችንን ለመቀዳጀት ያገኘነው በራስ የመተማመን ወኔ በአፈ ጮሌ የትግራይ-ወያኔ አሻንጉሊቶች እንዳይኮላሽ፣ ትክክለኛውን አቅጣጫ ማመለከት ተገቢ ነው ብለን እናምናለን።

ምንጊዜም የኢትዮጵያ ኅልውና ምሳሌ ሆኖ የሚኖረው የዐማራ ሕዝብ ባለፉት 28 ዓመታት ከትግራይ-ወያኔ እና ተባባሪዎቹ ጋር ባደረገው እልህ አስጨራሽ ትግል ብዙ ተምሯል። ዐማራው ከደረሰበት የመከራ የተማረው መሠረታዊ ቁም ነገር የራሱን ማንነት ለማስከበር በማንነቱ መደራጀት መሆኑን አምኗል። ይህ የዐማራው ሕዝብ አቋም በምንም ተዓምር ወደኋላ ሊቀለበስ አይችልም፣ አይገባምም። የዐማራው የኅልውና ትግል ዋናው እምብርቱ በአገር ቤት በሁሉም የኢትዮጵያ ክፍሎች መሆኑ ይታወቃል። በተጨማሪም በትግራይ-ወያኔ የአፓርታይድ-መሰል አገዛዝ ተማርሮ ከአገር ከተሰደደው ኢትዮጵያዊ መካከል ከ60% በላይ የሆነው ዐማራው በመሆኑ፣ በውጪ አገሮች ይህንን አገዛዝ አምርሮ የሚታገለው በአመዛኙ ዐማራው መሆኑ አሙን ነው።

ባለፉት 28 ዓመታት ኢትዮጵያውያን የምንገዛው የትግራይ-ወያኔ፣ ሻዕቢያ እና ኦነግ በ1982 ዓ.ም. በተሰነይ ከተማ (ኤርትራ ውስጥ) በጋራ ባዘጋጁት የሽግግር ወቅት ማኔፌስቶ መነሻነት መሆኑ ይታወቃል። ከአራት ዓመታት በኋላም የትግራይ-ወያኔ በእነ ዶክተር ነጋሶ ጊዳዳ፣ አቶ ክፍሌ ወዳጆ እና በሌሎችም አርቃቂነት በ1987 ዓ.ም. ላይ አሁን የሚጠቀምበትን «ሕገ መንግሥት» በሥራ ላይ እንዳዋለ ይታወቃል።

¹ <https://chilot.me/wp-content/uploads/2011/01/proc-no-1-1995-constitution-of-the-federal-democratic-repu.pdf>

የትግሬ-ወያኔ ሦስቱ አሣሪ ሕጎች እና የወቅቱ የለውጥ ማዕበል!

ሆኖም ይህ አገር የመበታተኛ፣ ሕዝብን የመከፋፈልና የመጨቆኛ «ሕገ መንግሥት» የወጣው የኢትዮጵያ ሕዝብ ኃላፊ ተጠይቆ አይደለም። በተለይም ዐማራው በ«ሕገ መንግሥቱ» ረቂቅ ዝግጅት ወቅትም ሆነ በኋላም ምንም ዓይነት የፖለቲካ ውክልና አልተፈቀደለትም ነበር። ዐማራው ያኔም ሆነ አሁን የሚታየው እንደ ቅኝ ተገዢ ሕዝብ ነው። ስለዚህ ዐማራውን ባገለለ ሁኔታ በተጫነበት «ሕገ መንግሥት» እንዲተዳደር ምንም ዓይነት ሕጋዊም ሆነ መንፈሳዊ አስገዳጅነት የለበትም።

የትግሬ-ወያኔ ይህን «ሕገ መንግሥት» በማውጣት ብቻ አልተገታም። በየጊዜው «ከዚህ ሕገ መንግሥት የወጡ ናቸው» እያለ ዝርዝር የመጨቆኛ እና ሕዝብን የመከፋፈል ሕጎችን ይደነግጋል። በተለይም ኢትዮጵያውያን ከዳር እስከ ዳር በ1997 ዓ.ም. ምርጫ ባሳዩት ቆራጥ እርምጃ ምክንያት የምርጫውን ውጤት ቀልብሶ ውጤቱን በትራፍቲኒ ደምድሞታል። ከዚያ በቂ ትምህርት በመውሰዱ፣ ዳግመኛም እንደዚያ ያለ ለሥልጣኑ የሚያስጋ አጋጣሚ እንዳይፈጠርበት፣ የሕዝቡን የተቃውሞ ትግል በሕግ ከለላ ስም ለማዳከም ሦስት አሣሪ እና አፋኝ ሕጎችን አውጥቷል። እነዚህ ሕጎችም፦

1. አፌዲሪ ፣ 2001 ዓ.ም. ፣ የመገናኛ ብዙሃንና የመረጃ ነፃነት አዋጅ። አዋጅ ቁጥር 590/2001² ።
  2. አፌዲሪ ፣ 2001 ዓ.ም. ፣ የበጎ አድራጎት ድርጅቶችና ማኅበራት አዋጅ። አዋጅ ቁጥር 621/2001³ እንዲሁም
  3. አፌዲሪ ፣ 2001 ዓ.ም. ፣ የፀረ-ሽብርተኝነት አዋጅ። አዋጅ ቁጥር 652/2001⁴ ።
- ናቸው። ያለው አገዛዝ አሁንም እነዚህ አዋጆች በሥራ ላይ የሚያውላቸው ናቸው።

ሀ) የመገናኛ ብዙሃንና የመረጃ ነፃነት አዋጅ

የትግሬ-ወያኔ ይህንን ሕግ ለማውጣት የተገደደው ራሱ ባወጣው «ሕገ መንግሥት» አንቀጽ 29 መሠረት የተደነገገውን «ኃላፊነት በነፃነት የመግለጽ መብት» ለመገደብ ነው። በዚህ አዋጅ «አንቀጽ 5» መሠረት የመገናኛ ብዙሃን ሥራ ለመሥራት የሚችለው ኢትዮጵያዊ ዜግነት ያለው ብቻ ነው። ስለዚህ በተለይ በውጭ አገር የሚኖረው ትውልደ-ኢትዮጵያዊ ሆኖ የሌላ አገር ዜግነት ያለው ሰው እና በተቃውሞ ትግል ሲንቀሳቀስ የኖረው ወገን ይህ መብት የለውም። ከዚህ በተጨማሪም በመገናኛ ብዙሃን የዋና አዘጋጅነት ሥራ ለመሰማራት ለሚፈልግ ለመገናኛውም ኢትዮጵያዊ ክፍት አይደለም፤ ዋና አዘጋጁ የግድ የተሟላ የሕግ ችሎታ ያለው እንዲሆን ይደነግጋል። ይህም ብቻ ሳይሆን ድርጅቱ ለሚያወጣው ኅትመት በሕግ ተጠያቂ የሚሆነው (ራሱን በራሱ እንዲቆጣጠር የሚገደደው) ዋናው አዘጋጅ ነው። ይህ አዋጅ በዚህ ብቻ ሳይሆን የመገናኛ ብዙሃን ድርጅት በቀላሉ ለመክፈት እንዳይቻል፤ ተጠያቂነት ባለበት ሁኔታ ከመንግሥታዊ ተቋሞች መረጃ የማይገኝባቸውን ቀዳዳዎች በመፍጠር የመረጃ ክልከላን ሕጋዊ ሽፋን የሚሰጥ፤ የግል የመገናኛ ብዙሃንን በጥቃቅን ጉዳዮች ሳይቀር በወንጀል እየተከሰሱ አዘጋጆቹ ወደ ወሃኒ ቤት እንዲወረወሩ የሚዳርግ ነው። በአጠቃላይ ይህ ሕግ ከተደነገገ በኋላ ኢትዮጵያ በዓለም ደረጃ ጋዜጠኞችን በማሰደድ፣ በማሠር እና በመግደል እንዲሁም የነፃው ፕሬስ ተቋሞችን በመዘጋት ቀደም ብሎ የነበራትን ደረጃ ፊርቅ በመስበር እንደኝነትን፣ አልያም ከሁለተኛ እስከ አምሥተኛ ያለውን የውድቀት ደረጃ የያዘች መሆኗን ድንበር የለሽ የጋዜጠኞች ኅብረት፣ ዓለም አቀፍ የጋዜጠኞች ፌዴሬሽን፣ የዓለም ሰብአዊ መብት ተንከባካቢ ድርጅት እና ሌሎችም ተቋሞች እና መንግሥታት ዘወትር ሳያሰልሱ የሚያስገነዝቡት ሃቅ ነው።

ለ) የበጎ አድራጎት ድርጅቶችና ማኅበራት አዋጅ

ይህ አዋጅ ከ«መገናኛ ብዙሃን» ሕግ ተከትሎ የወጣ ድንጋጌ ነው። የአዋጁ ዋና ዓላማ በኢትዮጵያ ውስጥ የሚንቀሳቀሱ መንግሥታዊ ያልሆኑ ድርጅቶችን፣ የሙያ ማኅበራትን እና ለበጎ አድራጎት ሥራ የተቋቋሙ እና የሚቋቋሙ ድርጅቶችን ሥራ እግር በእግር እየተከታተሉ ሥራቸውን ለመቆጣጠር እና ከአገዛዙ ፍላጎት ውጪ እንዳይንቀሳቀሱ ለማድረግ ነው። ይህ ሕግ ማኅበራቱን እጅግ በበዙ የቁጥጥር ድንጋጌዎች ተብትቦ እንዲይዝ ተብሎ የመዘጋጀቱ ማሳያዎች አያሌ ናቸው። ባለው «ሕገ መንግሥት ተፈቋይል» የሚሉትን በመጻፈር፣ ማኅበራቱን የሚመሠርቱት ግለሰቦች በፈለጉት መንገድ ድርጅታቸውን እንዳያቋቁሙ በሚያግዱ አንቀጾች የተሞላ ሆኖ እናገኘዋለን። በተለይም በውጪ አገሮች የሚኖሩ የኢትዮጵያውያን ዜጎችን እና

² <https://chilot.me/wp-content/uploads/2011/01/freedom-of-the-mass-media-and-access-to-information.pdf>
³ <https://chilot.me/wp-content/uploads/2011/02/charities20and20societies20proclamation.pdf>
⁴ <https://chilot.me/wp-content/uploads/2011/01/anti-terrorism.pdf>

የትግሬ-ወያኔ ሦስቱ አሣሪ ሕጎች እና የወቅቱ የለውጥ ማዕበል!

የትውልድ-ኢትዮጵያውያንን ተሳትፎ ለመገደብ ባነጣጠረ ዓላማዎች የተቀቀረ ነው (አንቀጽ 2(2) ፣ 2(3) እና 2(15)፣ እንዲሁም 14(5))።

አንቀጽ 2(2) እንዲህ ይላል፡

«አንቀጽ 2(2) ፡- “የኢትዮጵያ በጎ አድራጎት ድርጅት” ወይም “የኢትዮጵያ ማኅበር” ማለት በኢትዮጵያ ሕግ መሠረት የተመሠረተ፣ ሁሉም አባላቱ ኢትዮጵያውያን የሆኑ፣ የገቢ ምንጩ ከኢትዮጵያ የሆነና ኢትዮጵያውያን ሙሉ በሙሉ የሚቆጣጠሩት ነው። ነገር ግን የገቢያቸውን ከ10 በመቶ የማይበልጥ ከውጭ ምንጭ የሚገኝ ገቢ የሚጠቀሙ ከሆነ የኢትዮጵያ በጎ አድራጎት ድርጅት ወይም ማኅበር ሆነው ሊቆጠሩ ይችላሉ።»

አንቀጽ 2(3) ደግሞ፡-

«“የኢትዮጵያ ነዋሪዎች የበጎ አድራጎት ድርጅት” ወይም “የኢትዮጵያ ነዋሪዎች ማኅበር” ማለት ሁሉም አባላቱ በኢትዮጵያ ነዋሪ የሆኑ ከ10 በመቶ በላይ ከውጭ ምንጭ የሚገኝ ገቢ የሚጠቀም እና በኢትዮጵያ ሕግ መሠረት የተቋቋመ የበጎ አድራጎት ድርጅት ወይም ማኅበር ነው።»

በአንቀጽ 14(5) የተደነገገው በውጪ አገሮች በኢትዮጵያውያን እና በትውልድ ኢትዮጵያውያን የተቋቋሙትን የበጎ አድራጎት ድርጅቶች እንዲሁም እኒህ ዜጎች በአገር ውስጥ የተቋቋሙ ድርጅቶችን በፋይናንስ እና በቁሳቁስ እንዳይደግፉ በአንቀጽ 14(2) (በ) ፣ (ተ) ፣ (ቸ) ፣ (ኀ) እና (ነ) በተጠቀሱት ተግባሮች መሳተፍ እንደማይችሉ በግልጽ ደንግጓል። ዝርዝሩ የሚከተለው ነው፡

- «አንቀጽ 14(2) (በ) የሰብአዊና ዲሞክራሲያዊ መብቶች ተግባራዊነትን ማበረታታት፤
- (ተ) የብሔሮች፣ ብሔረሰቦችና ሕዝቦች፣ የጾታና የሃይማኖት እኩልነትን ማበረታታት፤
- (ቸ) የሕፃናትና የአካል ጉዳተኞች መብቶች መከበርን ማበረታታት፤
- (ኀ) የግጭት አፈታትን ወይም ዕርቅን ማስፋፋት፤
- (ነ) የፍትህ እና የሕግ ማስፈጸም አገልግሎቶችን ቀልጣፋነት ማጠናከር።»

እኒህ ተግባሮች በውጭ አገሮች የሚኖሩ ኢትዮጵያውያን እና ትውልድ-ኢትዮጵያውያን ሊሳተፉባቸው የማይችሉ ናቸው።

ሐ) የፀረ-ሽብርተኝነት አዋጅ

ከላይ በአጭር በአጭሩ ከተብራሩት አዋጆች በተጨማሪ፣ የተደነገገው የፀረ-ሽብር ሕግ፣ እንኳን «ሽብር ፈጽሟል» ተብሎ የሚጠረጠር ግለሰብን ቀርቶ «ሽብር ሊፈጽም አስቧል» በሚል ባልተጨበጠ እና ባልተረጋገጠ ማስረጃ ዜጎችን ለእሥር ፣ ለአሠቃቂ ግርፋት፣ ለመሠወር እና ለመግደል ሆን ተብሎ የተዘጋጀ ነው። የዚህ ዓይነት አዋጅ በአሁኑ ዘመን በሥራ ላይ ውሎ የምናገኘው ፍጹም አምባገነናዊ በሆኑ አገዛዞች በሚማቅቁ የዓለም አገሮች ብቻ ነው። ይህንን አዋጅ በመጠቀም የትግሬ-ወያኔ የፌዴራል እና የክልል ፖሊሶች፣ የጸጥታ ሠራተኞች እና የአገርን ዳር ድንበር እንዲያስጠብቅ የተቀጠረው ወታደር ሃይቀር በሚሊዮን በሚቆጠሩ ኢትዮጵያውያን፣ በተለይም በዐማሮች ወገኖቻችን ላይ፣ ከፍተኛ ሰቆቃ ሲፈጽሙ ቆይተዋል። አሁንም በዶክተር አቢይ የጥገና ለውጥ ዘመንና ሕዝባችን ባለፉት ጥቂት ወራት የሰላምና አብሮ የመኖር ፍላጎቱን በግልጽ ባሳየበት ወቅት ላይ ስላለን፣ ሁኔታው ጋብ ያለ ቢመስልም የመከፋፈልና የማጠፋፋት እኩይ ተግባራቸውን ቀጥለውበታል። ይህንን ድንጋጌ ሸፋን በማድረግ የትግሬ-ወያኔ ባቋቋማቸው አያሌ የማጎሪያ እና የማሰቃያ እሥር ቤቶች ዐማሮች ምን ዓይነት በደሎች ሲፈጸሙባቸው እንደነበረ የግፉ ሰለባ የሆኑት ወገኖቻችን የሚሰጡትን ምስክርነት ዕለት በዕለት በመገናኛ ብዙኃን የምንከታተለው ሃቅ ነው ።

የትግሬ-ወያኔ ሦስቱ አሣሪ ሕጎች እና የወቅቱ የለውጥ ማዕበል!

ከላይ በመጠነኛ ማብራሪያዎች ለማስገንዘብ እንደተሞከረው፣ የትግሬ-ወያኔ ከ«ሕገ መንግሥቱ» ጀምሮ በተዋረድ እስካወጣቸው ዝርዝር ሕጎች ድረስ ያሉትን ስንመረምር፣ ዓላማው የአገዛዝ ዕድሜውን ለማራዘም እንጂ ለሕዝብ ሉዓላዊነት መከበር ብሎ አልደነገጋቸውም። በተለይም ደግሞ ዐማራውን «የትግራይ ሕዝብ ደመኛ ጠላት» ብሎ በመታገያ ሠነዱ በመፈረጅ ከ40 ዓመታት በላይ የቻለውን ሁሉ የግፍ ዓይነት ፈጽሞበታል። አሁንም ቢሆን ከእነ ተባባሪዎቹ በዐማራው ላይ ከሚፈጽመው የዘር ማጥፋት እና የዘር ማጽዳት ድርጊቱ አልታቀበም። ስለዚህ በዐማራው ስም ተደራጅተው «ለዐማራው መብት መከበር እንታገላለን» የሚሉት ድርጅቶች፣ እንዲሁም «የትግሬ-ወያኔ ተቃዋሚ ነን፣ ለኢትዮጵያ ሕዝብ መብት መጠበቅ እንታገላለን» የሚሉ ኃይሎች በሙሉ፣ እነዚህ አዋጆች ያለምንም ቅድመ ሁኔታ ሳይደራደሩ እጅ በመስጠት፣ «በመደመር ፖለቲካ አምነስታ» ማለታቸውን ደግመው፣ ደጋግመው እንዲያሰላስሉት እንመክራለን።

የኢትዮጵያ ሕዝብ የሰላም፣ የአንድነት፣ የዲሞክራሲ፣ የፍትህ የብልጽግና እና የሁሉም ዜጎች አኩልነት የሰፈነባት ሀገር ሊገነባ የሚችለው፣ ሁሉንም የሀገራችን ዜጎች ያሳተፈ ሰፊ ውይይት የሚወልደው አዲስ ሕገመንግስት ሲቆም ብቻ ነው። በትግራይ፣ ወያኔ፣ በአነጻጻ በሌሎች የዘር ፖለቲካ አቀንቃኞች ፍላጎት ላይ ብቻ ተመስርቶ በሕዝብ ላይ የተጫነው የአሁኑ ሕገመንግስት፣ ዐማራው ያልተወከለበት ብቻ ሳይሆን ሀገርን የሚያፈርስና ወገንን ወደ የማያበራ ቅራኔ ያስገባ በመሆኑ ሊቀየር ይገባዋል፤ ለዚህም ሞረሽ ወገኔ ዐማራ ድርጅት በሚችለው አቅሙ የሚታገልለት ግብ ነው።

ፈለገ አሥራት የትውልድ ቃል ኪዳናችን ነው!

የዐማራው ሕልውና መጠበቅ ለኢትዮጵያ አንድነት መጠበቅ ዋስትና ነው!

ሞረሽ ወገኔ የዐማራ ድርጅት

